

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสนุโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ ฟังธรรมๆ มันธรรมโอสๆ ใจ ธรรมโอสต่อเมื่อหัวใจมันได้ดื่มกินใจ
แต่นี้หุ้มนั่งอยู่ มันเข้าไม่ถึงใจใจ

เวลาหลวงตาท่านสอนใจ เวลาพูดนะ พูดจนชินปาก แต่ใจมันด้าน ใจมันด้านใจ

เพราะใจมันด้านมันเข้าไม่ถึงใจ ถ้ามันเข้าไม่ถึงนะ มันไม่สะท้อนหัวใจหรอก แต่ถ้าธรรม
โอสถ้ามันสะท้อนหัวใจขึ้นมาละ ธรรมโอสๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ
สังฆกรรมนี้สุดยอด มันเป็นสังฆกรรมที่ใครๆ ก็ไปบิดเบือนมันไม่ได้

แต่เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ที่นี่ ที่มันยังเหลวไหลกันอยู่ที่นี่ ธรรมปฏิรูป คือมันทำตาม
ความพอใจของตนใจ ถ้าทำตามความพอใจของตนก็เป็นธรรม ถ้ามันขัดแย้งใจของเราไม่เป็น
ธรรม

แต่หลวงตาท่านไม่พูดอย่างนั้น หลวงตาบอกว่า นั่นนะเป็นกิริยาของธรรมขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในหัวใจของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบสังฆกรรม
อันนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมมีรัตนะ ๒ มีพระพุทธรูปพระธรรม เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ แสดงธรรมๆ ขึ้นมา สิ่งที่เป็นวิธีการนั้นแหละ เป็น
กิริยา เป็นอาการของธรรมๆ เวลาแสดงธรรมขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะมีปฏิภาณในหัวใจ
นั่นนะ ธรรมโอสๆ มันสะท้อนหัวใจอันนั้นนะ

เวลามันสะท้อนหัวใจฉันนั้น “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” พอรู้แล้วมันรู้ในหัวใจไง มันไม่ได้รู้ที่ความจำ ไม่ได้รู้ที่สัญญา ไม่ได้รู้ที่วิชาการ ไม่ได้รู้ที่วิเคราะห์วิจัย ไม่ได้รู้ที่พูดเก่ง ไม่ใช่

มันรู้ มันรู้ขึ้นมาในหัวใจไง นี่ปัจจุตัง สันติภูมิจิโก

ถ้าปัจจุตัง สันติภูมิจิโก เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้เธอทำอะไรกันอยู่ วันคืนล่วงไปๆ ถ้าวันคืนล่วงไปๆ วันคืนล่วงไป วันเวลานี้มีค่ามาก

มีค่ากับธนาคาร ดอกเบี้ยมันพึ้นฟู มันเฟื่องฟูเต็มที่ วันเวลานะ เวลามันผ่านไปๆ เวลาเด็กน้อยไร้เดียงสา เราก็อุ้มชูมันมา ดูแลมันมา เวลามันโตขึ้นมา วันเวลามันผ่านไปๆ นะ เวลาผ่านไป เราปากกัดตีนถีบเพื่อเลี้ยงชีพของเราๆ นี่การเลี้ยงชีพ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การเกิดนี้เป็นอริยทรัพย์ เป็นทรัพย์อันประเสริฐ การเกิดเป็นมนุษย์นี่มีอริยทรัพย์ มีคุณค่ามาก

แต่เราก็เกิดเป็นมนุษย์กันนะ เฮ้ย! ทำไมมันทุกข์ขนาดนี้วะ คนเกิดเป็นมนุษย์ทุกข์ยากมากนะ ความทุกข์ความยาก ปากกัดตีนถีบ เราพยายามทำอะไรไง ถ้าทำของเราละ เวลามันทุกข์มันยากนะ มองไปดูสิ คนไร้บ้านอยู่ข้างถนนนะ แล้วคนที่ไร้บ้านเขาเป็นเจ้าแกแก็กก็เยอะแยะไป

เราเคยเห็นเขาไปสัมภาษณ์คนไร้บ้าน เขาบอกเขาเคยมีธุรกิจของเขา แล้วมันล้มลุกคลุกคลาน มันเสียหายไป เขาเลยกลายเป็นคนไร้บ้าน

คนไร้บ้านเขาผ่านประสบการณ์ชีวิตของเขามานะ เขาเคยเป็นผู้ที่มีเงินมีทอง แต่เขาทำ ความผิดพลาดในธุรกิจของเขา กลายเป็นคนไร้บ้าน เป็นคนไร้บ้านๆ เขาอยู่ตามริมทาง

มองอย่างนั้นแล้วก็มองถึงชีวิตเราไง ถ้ามองถึงชีวิตเรา เรายังมีบ้านมีเรือนนะ ถึงจะเช่าเขาอยู่ ถึงจะเป็นกระต๊อบห้องหอ มันก็เป็นของเรา เราก็มีที่คุ้มหัวนะ

สิ่งที่ทำมาปากกัดตีนถีบเพื่อมาเลี้ยงชีพๆ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเลี้ยงหัวใจ

ถ้าหัวใจ หัวใจที่เป็นธรรมๆ นะ ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนา บวชเป็นพระสี ภิกษุบวชมาแล้ว
สิ่งที่ว่าเอ็งต้องปากกัดตีนถีบปัจจัยเครื่องอาศัย นั่นนะเราอาศัยสังคมเขา บริษัท ๔ ภิกษุ
ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

อุบาสก อุบาสิกาที่ติ่งามเขาแสวงหา เขาต้องการของเขาอยู่แล้ว มันขาดแต่คนจริง
เท่านั้นแหละ มันขาดแต่คนที่เขาจริงเขาจริงขึ้นมาในหัวใจอันนั้น

แล้วถ้าเราบวชมาเป็นภิกษุ บวชเป็นนักรบ รบกับกิเลสของตน คนที่เขาจะเชิดชูบูชา เขา
จะส่งเสริมมากมายมหาศาลจนล้น

หลวงตาท่านบอก เป็นภาระๆ

เวลามาถวายทาน ส่วนใหญ่ท่านไม่ค่อยรับหรอก ถ้ารับเสร็จแล้ว ตอนหลังพอมาน
โครงการช่วยชาติฯ เปิดคลังไว้เลย วันๆ หนึ่งรถตู้ของโรงพยาบาล ๑๖ คัน ๑๘ คันเข้ามาขนทุก
วันเลย เห็นไหม มันเป็นภาระ เป็นภาระที่เราจะแจกจ่าย มันเป็นภาระที่เราจะสร้างประโยชน์
ขึ้นมา

นี่พูดถึงวัตถุนะ เรื่องของที่เราปากกัดตีนถีบกันอยู่นี้ ที่เราแสวงหามาเพื่อความมั่นคง
ของชีวิตนี้ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราว่าเป็นภาระ

เวลาเขาจริงเขาจริงขึ้นมา เติบงามกรรม นั่งสมาธิภาวนา

วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้เธอทำอะไรอยู่

เข้าขึ้นมาพระอาทิตย์ขึ้น แล้วพระอาทิตย์ตก เรายังแข็งแรง เรายังทำอะไรได้ เราก็นอน
ใจ

เราเห็นคุณค่ามาก วันเวลา เห็นคุณค่าเพราะอะไร เห็นคุณค่าเวลาคนป่วยไ้ เวลาคน
ติดเตียง เวลาคนจะสิ้นอายุขัย วันเวลามีค่ามาก แค່หายใจเข้าและหายใจออก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนท์ว่า “เธอระลึกถึงความตายวันละกี่หน”

เวลาระลึกถึงวันตายนะ ปีหนึ่ง เดือนหนึ่ง วันหนึ่ง

ท่านบอกเข้าไป ต้องระลึกถึงความตายทุกลมหายใจเข้าออก

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ระลึกถึงวันตายทุกลมหายใจเข้าออก

นี่พูดถึงนักบวชแล้ว นักรบแล้ว เราเป็นฆราวาสยังไม่ต้อง

เป็นฆราวาสบอก “อู๊ย! อะไรรู้ยุ่งยากไปหมด อะไรรู้ลำบากไปหมด ทุกอย่างลำบากไปหมดเลย”

ความลำบากหรือความอุดมสมบูรณ์มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน เวลาคนมีบุญเกิด ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ย่างได้ ๗ ก้าว แล้วมีดอกบัว ๗ ดอกรองอยู่นะ

เขาวามันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้อย่างไร

นกมันบินได้ สิ่งที่เป็นได้ คนที่มีบุญมันเป็นหนคราวหนึ่ง ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มาฆบูชา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑,๒๕๐ องค์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ ๘๐,๐๐๐ องค์ ๘๐,๐๐๐ องค์เพราะท่านอายุ ๘๐,๐๐๐ ปี ท่านสร้างสมบุญญาธิการของท่านมา

แล้วทุกองค์จะมีเหตุการณ์อย่างนี้หนหนึ่ง ยมกปาฏิหาริย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทุก ๆ พระองค์จะได้แสดงให้เห็นสัจจะให้เห็นความจริง นี่มันเป็นธรรมดาของพระพุทธเจ้า มันเป็นธรรมดาของคนี่สร้างบุญกุศลมากมายมหาศาล ความมากมายมหาศาลมันเป็นทิพย์ เป็นสิ่งที่เห็นได้

แต่ทุกคนบอก จะพูดเป็นวิทยาศาสตร์ไง นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่มี นั่นก็ไม่จริง ไม่มีอะไรจริงสักอย่างหนึ่งเลย เวลาวิเคราะห์วิจัยไปแล้วก็ชาตินี้ชาติสุดท้าย มีชาติเดียวเท่านั้นนะ สิ่งมีชีวิตมันจะเกิดอีกไม่ได้ ๆ

แต่เวลาภาวนาไป บุญเพนิวาสนาสุสติญาณ วิชชา ๓ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาระลึกชาติตั้งแต่พระเวสสันดรไป จตุปปาตญาณ จิตที่มันไม่เคยตาย เวลามันต้องไปเกิดอีกของมันนะ นี่ไง อาสวกษยญาณทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

สัจจะเป็นความจริงอยู่แล้ว มันจริงล้านเปอร์เซ็นต์ แต่เพราะเราไม่มีภูมิภาวะจะรู้ได้ เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็พยายามเอาวิทยาศาสตร์ไปเปรียบเทียบ พอวิทยาศาสตร์เปรียบเทียบ มันจะเป็นไปได้อย่างไร สิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตมีชีวิตร้อยอย่างไร

แล้วจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะที่ว่าบุพเพนิวาสานุสติญาณ ไม่มีต้นไม่มีปลาย มันก็พัฒนามาตั้งแต่นั้นนะ แล้วมันพัฒนาขึ้นมาแล้วมาเป็นจิตเดิมแท้ พอจิตเดิมแท้ มันมีเวรมีกรรมของคนแต่ละบุคคลไง เวลาเวรกรรมของแต่ละบุคคล สายบุญสายกรรมมันพาดพิงกันแน่นอน ถ้าพาดพิงแน่นอน ถ้ามันส่งเสริมกัน มันเป็นคุณงามความดีต่อกัน มันก็มีคุณค่าต่อกัน แต่ถ้ามันมีบาป มีเวรกรรมต่อกันนะ มันทำให้สะท้อนใจแน่นอน ถ้าทำให้สะท้อนใจแน่นอน เห็นไหม

ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร

การไม่จองเวร ไม่จองเวรจองกรรมใดๆ ทั้งสิ้น เราบำรุงรักษา เราเสียสละ เราทำให้มันสมบูรณ์ในภพในชาตินี้ ถ้ามันมีเวรมีกรรมต่อกันมากน้อยแค่ไหนก็เสียจากตามเวรตามกรรมนั้น แล้วเราก็มีสติปัญญาเข้ามาที่หัวใจของเราไง หัวใจของเราไม่ให้มันทุกข์มันยากไปกับมันไง

ถ้ามันทุกข์มันยาก เพราะมันเป็นสัจจะเป็นความจริงแน่นอน เป็นผลของวัฏฏะๆ ผลของวัฏฏะคือการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแล้วแต่เวรแต่กรรมที่มันประสบพบกัน

เวลาประสบพบกัน พบกันแล้วเหมือนสวะ ลอยไปตามแม่น้ำแล้วมาพบกัน แล้วก็แยกจากกันไป นี่ก็ชาติหนึ่งเรามาพบกัน พบกันแล้ว สิ่งที่มีมันมีเวรมีกรรมต่อกันบังคับให้เรามาเผชิญหน้าต่อกัน เวลาเผชิญหน้าต่อกัน เราจะสร้างคุณงามความดีต่อไปหรือเราจะสร้างเวรสร้างกรรมต่อไป

ถ้าสร้างคุณงามความดีต่อไป เราเสียสละ เราทำเพื่อคุณงามความดี จะมีเวรมาน้อยแค่ไหน จะเป็นสิ่งที่มีบุญกุศล เราก็ส่งเสริมกันไป จะเป็นบาปอกุศล เราก็เสียสละไป แล้วรักษาหัวใจของเรา

แต่ในปัจจุบันนี้โลกเจริญๆ โลกเจริญขึ้นมา เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ มนุษย์โง่กว่าสัตว์ โง่กว่าสัตว์เพราะอะไร สัตว์มันมีอิสรภาพของมันตามธรรมชาติของมันในป่าในเขา

มนุษย์ต้องสร้างกติกาศึกษาขึ้นมา เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์เอารัดเอาเปรียบกัน เวลาตั้งกติกาศึกษาขึ้นมา ไซ้ตรวนที่มันจะมารอนสิทธิ รอนสิทธิของเราไง ถ้ารอนสิทธิของเรา ในปัจจุบันนี้มันมีกฎหมาย สิ่งใดที่มันทุกข์มันยาก มันผิดพลาดสิ่งใด เอาปัจจุบันธรรม เอาปัจจุบัน

บอก “โอ้ย! เราเป็นหนี้เวรหนี้กรรม ให้เขาไปเลย”

ไม่ใช่ ถ้ามันผิดพลาด มันมีการข้อโกงกัน มันก็ต้องว่ากันตามกฎหมาย ถ้ากฎหมาย มันสิ้นสุดตามกฎหมายแล้ว สิ่งต่างๆ แล้วจบ เอ! เราได้ทำหน้าที่ของเราแล้วในปัจจุบันนี้ไง ในปัจจุบันชาติ

เวรกรรม เวรกรรมมันมีแน่นอน แล้วใครรู้

หลวงปู่ตื้อพูดเลย ใครมาถามเรื่องอดีตชาติยิ่งดีกว่าบรรพียังดี เพราะอะไร เพราะถ้าพ้นปีที่แล้วมึงไม่รู้หรอก

ไอ้พวกที่มาอวดว่าชาติที่แล้วๆ

ชาติที่แล้วมันมีอยู่จริง มันเป็นสัจจะเป็นความจริง แต่เขาเก็บไว้ในใจใจ เขาเก็บไว้ในใจ เขาไม่เอามาหากินกันหรอก เขาไม่เอามาพูดเพื่อผลประโยชน์ของตนหรอก

มันเห็นแล้วมันสังเวช เห็นอดีตชาติที่รุ่งเรืองมา ทุกข์ยากมา เห็นแล้วน้ำตาตกนะ เห็นในหัวใจที่น้ำตาตก

ไอ้ที่พูดพ้อๆ อันนั้นเอาไว้เช็ดธุชของตัวเอง อยากจะออเซาะออเลาะให้เขาเคารพคุณงามความดี

ไม่ใช่ คุณงามความดี ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ทุกข์ในหัวใจของเขา ทุกข์มากทุกข์น้อยมันเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง มันเป็นเรื่องจริงอยู่แล้ว

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจังคือเป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งในโลกนี้มีอยู่ สสารนี้อนิจจัง มันอนิจจัง เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป แล้วถ้าเป็นอนัตตา

อนิจจัง เพราะมันอนิจจังใช่ไหม เราถึงได้ทุกข์ใช่ไหม เพราะสิ่งในโลกนี้ไม่มีอะไรเป็นของเรา สมมุติหมด มันแปรสภาพของมันตลอดเวลาใช่ไหม มันเป็นหัวข้อนี้อย่างใหม่ เราทำหน้าที่ยังงานได้มากน้อยแค่ไหน เราก็ได้ตามสัจจะ ได้ความจริง ได้แต่เวรแต่กรรม แต่ความสามารถ แต่วิทยายุทธสาเห แต่ความเพียรของเรา นี่อนิจจัง โลกนี้มันเป็นสมมุติ มันต้องแปรสภาพไปเป็นธรรมดา

แล้วมันทุกข์ไหม

ทุกข์

พอทุกข์ขึ้นมา คนมีสติปัญญาขึ้นมา กำหนดทุกข์ขึ้นมา แล้วพยายามทำความเข้าใจของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้ว ใจสงบ ใจเป็นสัมมาสมาธิ เห็นไหม แล้วถ้าจิตเห็นอาการของจิต นี่เกิดขึ้น นี่มันจะเข้าสู่อนัตตาไป

ไอ้อนิจจังมันทำลายตัวตนไม่ได้หรอก อนิจจังมันเป็นวิทยาศาสตร์ มันเป็นให้เราารู้สัจจะความจริงใจ ให้มันเห็นสภาวะตามความเป็นจริงของมันไป สิ่งที่เป็นอนิจจังๆ เป็นวิทยาศาสตร์ มันเป็นวัตถุธาตุสสาร มันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ แต่จิตนี้มันก็ธาตุรู้ มันก็สสาร สสารที่เป็นนามธรรม สสารที่ละเอียด สสารที่คนที่มีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหนไป เพราะมันทุกข์

นี่เราเกิดมาแล้วไง อริยทรัพย์ เกิดเป็นมนุษย์มีคุณค่ามากนะ

ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

ในบรรดาสัตว์สองเท้ามีสติปัญญาสามารถที่จะทำคุณงามความดีได้ แต่เวลาถ้ากิเลสตัณหาความทะยานอยากมันทำความชั่วของมัน นี่เรื่องโลกๆ นี่อนิจจัง แล้วคนอนิจจังมันเป็นทุกข์ พอเป็นทุกข์ขึ้นมา คนมีวาสนาใหม่ มีวาสนานะ โลกนี้มีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป ทุกข์เท่านั้น

นี่ไง ผีกัดภาวนาของเราๆ ถ้าผีกัดภาวนาของเรา ถ้าจิตมันสงบ ความคิดทั้งหมดทั้งหลายเป็นสมุทัย ผลของมันเป็นทุกข์

ทำความเข้าใจของใจเข้ามา พอใจมันสงบแล้ว จิต เห็นอาการของจิต เป็นมรรค ผลของจิตเห็นจิตเป็นนิโรธ

หลวงปู่ดูลย์ชัดเจน พระอรหันต์พูดไม่มีผิดหรือ กัดๆ

แต่เวลาคนที่มันไม่เคยปฏิบัติมันคิดแบบโลกๆ คิดแบบอนิจจังไง พอมันคิดแบบอนิจจัง คิดเป็นสสารนะ เพราะสสารในโลกนี้มันหมดไปจากโลกได้ไหม มันเปลี่ยนแปลงของมันตลอดเวลา นี่ธรรมชาติของมัน มันเป็นอนิจจัง แล้วมันก็จินตนาการ อนัตตา ไม่เป็นหรือ ไม่ใช่เห็นด้วย แล้วไม่เห็นด้วย แล้วพูดไป เห็นไหม

ธรรมะจะรู้ได้ต่อเมื่ออ้าปาก ถ้าอ้าปากแล้ว ถ้าคนเป็นนะ เราอยู่กับหลวงตา เราเก็บเล็กผสมน้อยนะ เวลาท่านพูด ท่านไปฟังเทศน์ของใครที่มันขัดหูขัดตานะ ท่านพูดหลังไมค์ไง ดูลิปพูดมาได้ยังไง อย่างนี้ๆ มันผิดหมดนะ แต่มันผิดของผู้รู้จริงไง แต่มันถูกของเขา เขารู้ได้แค่นั้นไง เขาพูดในวงของอนิจจังนี่ไง นี่ไง สิ่งที่เป็นอัตตา อนัตตามันอยู่ในวงนี้ แล้วก็เอียงกันปาก เปียกปากแฉะกันอยู่นี่

แต่ถ้าเป็นจริงแล้วไม่มีเอียง ธรรมะมีหนึ่งเดียว ไม่เอียงหรือ แล้วมันเป็นความจริงด้วย แต่เพราะคนที่พูดถึงความจริงได้มันต้องรู้จริงก่อน

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเขาไม่มีเหตุมีผลของเขา เขาจะเข้าถึงจุดนี้ได้ยังไง ถ้าเขาไม่มีเหตุมีผล เขาจะรู้จริงของเขาได้อย่างไร ถ้าเขารู้จริงขึ้นมา พูดเมื่อไหร่มันก็เป็นความจริงไง ถ้าเป็นความจริงแล้ว อริยสัจมีหนึ่งเดียว

เวลาความคิดทั้งหลายทั้งหมด จะมีปัญญามากน้อยแค่ไหน จะสูงส่งขนาดไหน เทวดา อินทร์ พรหมขนาดไหน มันเป็นสมุทัยทั้งหมดเลย เกิดจากความคิด ผลของมันคือเป็นความทุกข์

ดูจิตๆ จินตเห็นอาการของจิต

จิตๆ จิตที่สงบระงับแล้ว จิตที่สงบระงับแล้ว สงบระงับแล้วถ้ามันทำของมันไม่ได้มันก็
กาฝากอยู่นั่นแหละ มันทำไม่ได้มันก็อยู่กับโลกนี้ ปีนแล้วตก ปีนแล้วตกใจ ขึ้นบันได ขึ้นแล้วตกๆ
ขึ้นไม่ได้

แต่ถ้าพอมันจับบันไดของมันมันคงขึ้นมา มันจับของมันได้ มันรู้ตัวมันได้นะ จิตเห็น
อาการของจิต เวลามันขึ้นไปบนบ้านแล้ว บันไดไม่จำเป็นต้องใช้ คนอยู่บนบ้านไม่แบกบันไดไว้
บนคอ คนขึ้นบ้านได้แล้ว บันไดเขาไม่เอาขึ้นไปบนบ้านหรอก บันไดเขาเอาวางไว้นั่น

แต่ขึ้นอย่างไรละ บันไดอะไรละ หรือขึ้นลิฟท์

เดี๋ยวนี้วิทยาศาสตร์เจริญนะ พยายามพูดจะปลดเปลื้อง พูดจะเอาว่าตัวเองถูก พูดว่าจะ
เอาตัวเองทำแล้วมันชอบธรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ โดยชอบ มันชอบในตัวของมันเอง
ไม่ใช่โดยชอบแล้วต้องให้แก้ไขคนนั้น คอยชี้คอยแนะ ไม่ชอบ ถ้าตรัสรู้เองโดยชอบ บรรลุธรรม
โดยชอบ เจียบ สนิท

เวลาคนแม้แต่แค่ทำสมาธินะ เวลาไปหาหลวงตาจะให้แก่ๆ พูดไม่ได้

“ไม่ต้องพูด เรารู้”

ความจริงนะ มันพูดไม่ได้หรอก ความจริง สมมุติบัญญัติมันแค่นี้ ความรู้สึก ความทุกข์
ความยากของเราใหญ่โตขนาดไหน อธิบายจบไหม แล้วความรู้ในหัวใจที่มันลึกซึ้งกว่านั้นใคร
จะรู้ได้ แต่ผู้ที่มีบุญกุศลรู้ ถ้าไม่รู้ แก้กเลสไม่ได้

ต้องรู้จริงเห็นจริง เป็นปัจเจกตัง เป็นสันติภูมิโง่ในหัวใจทุกๆ ดวงที่เรามีชีวิต ไม่มีใครสูง
กว่าใคร ต่ำกว่าใครในความเป็นมนุษย์ ไม่มีใครสูงกว่าใคร ต่ำกว่าใครในทางหัวใจ มันจะสูงมัน
จะต่ำด้วยจิตนิสัย คือบุญกุศลที่ได้สร้างมามากน้อยแค่ไหน พวกเราถึงได้ชวนขวายกันง

ฝรั่งมันมาคูนะ บอกคนไทยสร้างถาวรวัตถุเป็นสิ่งที่สิ้นเปลือง แต่หัวใจที่ยิ่งใหญ่ หัวใจที่
ยิ่งใหญ่ที่เขาทำเพื่อบุญกุศลในใจของเขา ถ้าเป็นสัมมาทิฐินะ เป็นความถูกต้องดีงามนะ ไม่ใช่
มีจิตทิฐิที่เอามาหลอกเอามาลวงกัน

แต่ถ้ามันเป็นความจริงสัมมาทิฐิ สิ่งที่หัวใจเขายิ่งใหญ่ หัวใจเขายิ่งใหญ่ถึงสละสิ่งที่เป็นวัตถุที่เอ็งเห็นแล้วขาสั่นเลยนะ แต่ใจที่ยิ่งใหญ่เขาทั้งหมด สละทานคือการทิ้ง ทิ้งไปไว้ในโลก ทิ้งไว้ให้กับพระพุทธศาสนา นี่หัวใจที่ยิ่งใหญ่

แต่เขาไม่วัดมูลค่ากันทางเศรษฐกิจ ไม่วัดคุณค่าทางนั้น ถ้าวัดคุณค่าทางเศรษฐกิจนั้นก็ เป็นเรื่องของโลก แต่ถ้าวัดมูลค่าของธรรม ชีวิตนี้มีค่ามาก แล้วชีวิตนี้เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ จนถึงที่สุดแห่งทุกข์ เอวัง